

**УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА
СЕКТОР ІНФОРМАЦІЇ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА**

**61003 м. Харків, вул. Кооперативна, 13/2
т. 731-31-32**

**НОВІ ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**(Оглядова довідка за матеріалами періодичних видань за 2018 рік
та інтернет-ресурсів)**

Вип. 26

**Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. – зав. сектором інформації
з питань культури і мистецтва Харківської
обласної універсальної наукової бібліотеки**

Харків 2019

НОВІ ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

(Оглядова довідка за матеріалами
періодичних видань 2018 року та інтернет-ресурсів)

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ЮРІЯ ПОЯРКОВА

10 лютого 2018 року на фасаді будівлі Харківського національного педагогічного університету ім. Григорія Сковороди по вул. Алчевських, 29 відкрили меморіальну дошку двократному олімпійському чемпіону по волейболу, почесному громадянину міста Харкова і Харківської області Юрію Михайловичу Пояркову.

Автор меморіальної дошки – Олександр Рідний.

11 травня 2018 року у Харкові на місці поховання Юрія Пояркова, на другому міському цвинтарі було відкрито пам'ятник.

Довідка: Юрій Поярков народився 10 лютого 1937 року в Харкові. У Харкові ж і починав займатись волейболом, де виступав за місцеву команду «Буревісник». У збірній СРСР в офіційних змаганнях виступав у 1960-1972 роках. З 1965 – капітан збірної. В її складі став дворазовим олімпійським чемпіоном, бронзовим призером Олімпійських ігор, дворазовим чемпіоном світу, переможцем розіграшу Кубка світу та інше.

З 1996 року викладав у Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди.

У 2007 році Юрій Поярков був внесений до Книги рекордів Гіннеса (три олімпійські медалі на трьох Олімпіадах, в тому числі дві золоті). Двічі нагороджений орденом «Знак Пошани», орденами «За заслуги» II і III ступенів.

Помер Юрій Поярков у день свого 80-річчя 10 лютого 2017 року.

Джерело інформації:

В Харькове установят мемориальную доску олимпийскому чемпиону Юрию Пояркову [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/ru/news/-37704.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

В память о легендарном спортсмене // Харьков. известия.- 2017.- 2 дек.

Гусев П. В Харькове установят мемориальную доску Юрию Пояркову / П.Гусев // Вечер. Харьков.- 2018.- 20 янв.

Памяти легенды // Харьков. известия.- 2018.- 13 февр.

Миронюк Ю. Пам'ять про недосяжного чемпіона / Ю. Миронюк // Слобід. край.- 2018.- 15 трав.

Столбецов О. Легендарному волейболисту открыли мемориальную доску / О. Столбецов // Вечер. Харьков.- 2018.- 13 февр.

У Харкові відкрили меморіальну дошку Юрію Пояркову [Електрон. ресурс] // Харківська обласна державна адміністрація.- Режим доступу: <http://kharkivoda.gov.ua/news/91085>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У Харкові відкрили меморіальну дошку Юрію Пояркову [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/-37905.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Штонденко Л. Он по-другому жить не умел / Л. Штонденко // Харьков. известия.- 2018.- 10 февр.

Відкрито пам'ятник дворазовому Олімпійському чемпіону Юрію Пояркову [Електрон. ресурс] // Харківська обласна рада.- Режим доступу: <http://www.oblrada.kharkov.ua/ua/press-center/news/19362-vidkrito-pam-yatnik-dvorazovomu-olimpijskomu-chempionu-yuriyu-poyarkovu>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ СЕРГІЯ ТИМОШЕНКА

29 березня 2018 року в Харкові на фасаді будинку по вулиці Мירוносицькій, 44 встановлено меморіальну дошку на честь видатного українського архітектора, політика і громадського діяча Сергія Тимошенка.

Подія, до якої було приурочене відкриття меморіальної дошки, відбулася 101 рік тому, 29 березня 1917 року, в часи УНР – Сергій

Тимошенко першим підняв над харківською мерією синьо-жовтий український прапор.

Автор дошки – відомий харківський скульптор, заслужений діяч мистецтв України Олександр Рідний. За його словами, пам'ятний знак створений не з чорного граніту, а з штучного білого каменю, щоб не нашкодити стилю будинку, побудованого за проектом Тимошенка в світлих тонах.

Сергій Тимошенко був переконаним прихильником відображення в архітектурі українських мотивів. Пізніше цей стиль стали називати українським модерном. І, виявляється, саме Харків є володарем досить

великої кількості оригінальних будівель, побудованих в цьому стилі на початку ХХ століття.

На дошці вміщено зображення будиночка під трикутним дахом – знак-символ будівель, побудованих за проектом Тимошенко в Харкові, Києві, Львові, Луцьку. Поруч розміщено текст: "У цьому будинку жив з 1912 по 1919 роки Сергій Тимошенко, видатний архітектор, один з творців українського модерну в архітектурі, міністр шляхів сполучення УНР, ректор Української господарської академії в Чехії, сенатор Речі Посполитої".

Довідка: Сергій Тимошенко (народився в 1881 році в Черкаській області – помер в Пало-Альто, Каліфорнія, США) – громадсько-політичний діяч, архітектор, депутат українського і польського парламентів, міністр шляхів сполучення УНР.

З квітня 1917 року Тимошенко був членом Української Центральної Ради, в листопаді того ж року – головою Селянського з'їзду Слобідської України. 17 листопада 1918 року Тимошенко було призначено губернським комісаром Харківської губернії. У Києві став одним з ініціаторів створення Українського архітектурного інституту.

З 1921 року архітектор знаходився в еміграції в Польщі. Проживаючи у Львові, займався реалізацією архітектурно-інженерних проектів, будував церкви і будинки цивільного призначення в Східній Галичині та на Волині. Архітектор спроектував кілька церков, складів, більше 40 цивільних споруд на Волині, а також близько 10 будинків в Харкові.

Джерело інформації:

Буряковская Т. В память о зодчем и гражданине / Т. Буряковская [Електрон. ресурс] // Время.- Режим доступу: <http://timeua.info/post/kharkov/v-pamyat-o-zodchem-i-grazhdanine-11142.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В центре Харькова появится мемориальная доска архитектору Тимошенко [Електрон. ресурс] // KharkivToday.- Режим доступу: <https://2day.kh.ua/v-tsentre-harkova-poyavitsya-memorialnaya-doska-arhitektoru-timoshenko/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Про встановлення меморіальної дошки [Електрон. ресурс] // Реєстр актів харківської міської ради.- Режим доступу: <http://kharkiv.rocks/reestr/666744>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У Харкові увічнили пам'ять політичного діяча часів УНР Сергія Тимошенко // [Електрон. ресурс] // Укрінформ.- Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2432108-u-harkovi-uvicnili-pamat-politichnogo-diasa-casiv-unr-sergia-timosenko.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСІЯ БАРКАЛОВА

7 травня 2018 року на території спорткомплексу НТУ «ХПІ» відбулося відкриття меморіальної дошки заслуженому майстру спорту,

дворазовому Олімпійському чемпіону з водного поло, випускнику електроенергетичного факультету ХПІ 1972 року Олексію Степановичу Баркалову.

Довідка: Олексій Степанович Баркалов (1946 – 2014 рр.) – ватерполіст, учасник чотирьох Олімпійських ігор, дворазовий Олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту СРСР (1970), заслужений тренер України. Випускник НТУ «ХПІ» 1972 року. Занесений до книги рекордів Гіннеса (1993) за 412 матчів, зіграних за збірну СРСР. Олімпійський чемпіон 1972 року в Мюнхені та 1980 року в Москві. У 1980-х роках – головний тренер молодіжної збірної України. З 1997 по 1999 рік – президент федерації водного поло України. Також був нагороджений Орденом «За заслуги» III ступеня. У 1993 році за видатні досягнення у водному поло ім'я Олексія Баркалова увічнено в Залі Слави водних видів спорту США (Форт-Лодердейл, Флорида).

Джерело інформації:

В Харькове установят меморіальну дошку олімпійському чемпіону Алексею Баркалову [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/ru/news/u-kharkovi-vstanovlyat-memorialnu-doshku-olimpiyskomu-chempionu-oleksiyu-barkalovu-35736.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Відкриття меморіальної дошки Баркалову Олексію Степановичу [Електрон. ресурс] // Відділення НОК України в Харківській області Режим доступу: <http://nocom.kh.ua/index.php/news/1714-vidkryttia-memorialnoi-doshky-barkalovu-oleksiiu-stepanovychu>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У ХПІ відкрили меморіальну дошку легендарному спортсмену [Електрон. ресурс] // НТУ «ХПІ».- Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua/ukr/2018/05/10/khpi-memory-barkalov/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА,

ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ВЛАДИСЛАВА ФРАНКОВСЬКОГО

16 травня 2018 року на будівлі Харківського медичного товариства по вулиці Максиміліанівській, 11 відкрили меморіальну дошку відомому лікарю і Почесному громадянину міста Харкова Владиславу Франковському.

Меморіальну дошку створено зусиллями харківської Полонії та Генерального консульства Республіки Польща за підтримки органів влади Харківщини та Харківського медичного товариства. Автор – відомий скульптор Катіб Сафар Мамедов.

Довідка: Владислав Андрійович Франковський народився в Мінській губернії у 1819 році. Закінчив Харківський медичний університет. Був

ініціатором створення першої дитячої інфекційної лікарні в Харкові, санітарної служби, притулку для невиліковно хворих. Також він був одним із засновників Харківського медичного товариства, брав активну участь у його діяльності. За значні заслуги перед

жителями міста Владислав Франковський був обраний почесним громадянином Харкова. Іменем видатного лікаря ще за його життя була названа вулиця в центрі міста.

Джерело інформації:

В Харькове увековечат память великого ученого // Харьков. известия.- 2018.- 3 февр.

В Харькове установят мемориальную доску врачу Владиславу Франковскому [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/ru/news/u-kharkovi-vstanovlyat-memorialnu-doshku-likaryu-vladislavu-frankivskomu-37839.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

У Харкові встановили меморіальну дошку Владиславу Франковському [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-vstanovili-memorialnu-doshku-vladislavu-frankovskomu-38742.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Гусев П. Благодарные Харьковчане помнят гениального врача / П. Гусев // Вечер. Харьков.- 2018.- 3 февр.

Памяти великого ученого // Харьков. известия.- 2018.- 19 мая.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ НАУМА АХІЄЗЕРА

24 травня 2018 року у Харкові на будинку по вул. Багалія, 17 відкрили меморіальну дошку члену-кореспонденту Академії наук УРСР, доктору фізико-математичних наук, професору Науму Іллічу Ахієзеру.

У цьому будинку вчений жив з 1948 по 1980 рік. Наум Ахієзер вважається одним із засновників української математичної школи. Протягом багатьох років він був президентом Харківського математичного товариства, професором механіко-математичного факультету Харківського державного університету (зараз – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

Саме Наум Ахієзер створив знамениту не тільки в Харкові, але і за його межами спеціалізовану фізико-математичну школу №27 (зараз – Харківський фізико-математичний лицей №27) і заочну юнацьку математичну школу при

Харківському державному університеті. На згадку про вченого створено Фонд імені Н. І. Ахієзера, мета якого – підтримка молодих математиків (студентів, аспірантів, початківців-вчених).

Довідка: Наум Ілліч Ахієзер народився 6 березня 1901 року в місті Черіков Могилевської губернії в родині земського лікаря. Закінчив класичну гімназію в Мстиславлі і вступив до Петербурзького університету. Через голод і Жовтневий переворот 1917 року перервав навчання і повернувся в Черіков, де викладав в одній з перших шкіл-комун, що відкрилися в Росії.

У Наума Ілліча було велике бажання продовжувати навчання, і він вступив до Київського університету, склав іспити за два роки, закінчив аспірантуру і почав там же викладати. Пізніше Наума Ахієзера запросили до Харкова, і він тривалий час викладав математику в двох найбільших харківських вишах – політехнічному інституті (ХПІ) та університеті (ХДУ). Крім вишів Наум Ілліч багато років плідно працював в існуючому тоді в Харкові інституті математики. В ХДУ Наум Ахієзер захистив докторську дисертацію, завідував кафедрою теорії функцій, згодом працював на ній на посаді професора до кінця життя – 1980 року.

Математик опублікував 150 наукових робіт, включаючи десять монографій, дев'ять з яких перекладені і видані в багатьох країнах світу. Популярність Наумові Ахієзеру принесли роботи з теорії функцій і математичної фізики. Наум Ахієзер був удостоєний однієї з вищих радянських математичних нагород – премії імені П.Л. Чебишева АН СРСР.

Меморіальна дошка була встановлена згідно з рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради. Її виготовили з ініціативи та фінансової підтримки Харківського обласного комітету «Дробицький Яр» і Харківського музею Голокосту.

Джерело інформації:

Ахієзер Наум Ілліч [Електрон. ресурс] // Вікіпедія.- Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ахієзер_Наум_Ілліч, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Канунникова И. Мемориальная доска будет напоминать о великом математике / И. Канунникова // Вечер. Харьков.- 2018.- 24 мая.

У Харкові відкрили меморіальну дошку математику Науму Ахієзеру [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу:

<http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-vidkrili-memorialnu-doshku-matematiku-naumu-akhiezeru--38844.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У Харкові відкрили меморіальну дошку математику Науму Ахієзеру [Електрон. ресурс] // Стрічка новин Харкова.- Режим доступу: <http://uanews.kharkiv.ua/society/2018/05/24/189216.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ ЧЕРНАЯ

12 червня 2018 року в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» відкрили меморіальну дошку Миколі Олександровичу Черная, першому професору-хіміку, якому університет зобов'язаний створенням лабораторії неорганічної та аналітичної хімії, яка згодом переросла в кафедру, а потім – у факультет неорганічної хімії.

Меморіальну дошку встановили на одній з найстаріших будівель університету – хімічному корпусі, де майже тридцять років, з 1886 по 1912 працював вчений.

Пам'ятний знак виготовили за кошти рідних і близьких вченого.

Довідка: Микола Олександрович Черная народився 7 липня 1849 року в Харкові, в родині засновника української школи зоологів Олександра Вікентійовича Черная, у якого свого часу навчався Нобелівський лауреат І. І. Мечников. По лінії батька рід Миколи Черная бере початок від чеського і польського лицарства, по лінії ж бабусі – від видатного математика і фізика Леонарда Ейлера.

Микола Черная закінчив 2-у Харківську гімназію зі срібною медаллю, після чого вступив до Харківського імператорського університету. Після закінчення фізико-математичного факультету (1870 р.) захистив кандидатську дисертацію «Про вплив тиску і розрідження на горючість вибухових газових сумішей». Отримавши ступінь магістра, 1873 року Миколу Черная, як найбільш талановитого молодого вченого, направили на навчання до Німеччини. Працюючи під керівництвом іменитих учених того часу: хіміка Бунзена, фізиків Кирхгофа і Гроссмана, Микола Черная зробив відкриття в області дисоціації H Se та інших газів, які увійшли в подальшому до знаменитого підручника Бунзена. Після закінчення навчання Микола Черная захистив 1876 року дисертацію «Про займання газових сумішей». Ця робота сприяла розвитку технологій в галузі оборонної промисловості, зокрема, у створенні бездимного пороху.

Харківський технологічний інститут, який відкрився 1885 року, в перший же рік своєї діяльності запросив Миколу Черная до викладацької роботи. Микола Олександрович дослужився до звання дійсного статського радника, професора хімічних наук. Жив вчений у великому будинку на Катеринославській вулиці (нині – вул. Полтавський шлях).

Помер Микола Черная 22 листопада 1912 року. Поховали його на лютеранському кладовищі на вул. Пушкінській за правилами лицарського кодексу честі (у партикулярному мундирі з двома срібними трояндами на лацкані і зі шпагою). Пізніше його прах був перенесений на почесну алею 13-го кладовища.

Джерело інформації:

Памяти великого ученого // Харьков. известия.- 2018.- 14 июня.

Урочисте відкриття пам'ятної дошки професору-хіміку Миколі Черная [Електрон. ресурс] // Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації.- Режим доступу: <http://dniokh.gov.ua/?p=46516>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У ХПІ встановлять меморіальну дошку відомому вченому-хіміку [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-khpi-vstanovlyat-memorialnu-doshku-vidomomu-vchenomu-khimiku-38994.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

**СКУЛЬПТУРНА КОМПОЗИЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА СТУДЕНТСЬКІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІЙ СІМ'Ї**
14 червня 2018 року на проспекті Науки, 4, біля сходів головного корпусу ХНМУ відкрили скульптурний ансамбль "Минуле, сьогоднішня і майбутнє медицини і медичної освіти".

Скульптурна композиція включає п'ять об'єктів з бронзи. Вони встановлені по обидва боки двох'ярусних мармурових сходів, що ведуть до головного входу в університет. Внизу ліворуч – три скульптури, що відтворюють на повний зріст студентів

– дівчини-українки і двох хлопців: індуса й африканця. Вгорі над ними – скульптурне зображення дівчини-арабки в шарфі, що покриває волосся, яка сидить на сходинці з книгою в руках.

Справа внизу сходів сидить з книгою в руках бронзовий молодий чоловік в окулярах і картузі, який носили на початку 20 століття.

Автор скульптурної композиції – заслужений художник України, доцент Харківської державної академії дизайну і мистецтв Катіб Мамедов.

Джерело інформації:

В медуниверситете відкрили скульптури студентів із різних країн (фото) [Електрон. ресурс] // "Status quo".- Режим доступу:

http://www.sq.com.ua/rus/news/novosti/15.06.2018/v_meduniversitete_otkryli_skulptury_studentov_iz_raznyh_stran/, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В центрі Харківська відкриють скульптурну композицію [Електрон. ресурс] // "Status quo".- Режим доступу: http://www.sq.com.ua/rus/news/novosti/11.06.2018/v_harkovskom_vuze_otkroyut_skulpturnuyu_kompozitsiyu/, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Харківських студентів-медиків отлили з бронзи (фото) [Електрон. ресурс] // «Медіа група «Об'єктив».- Режим доступу: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/06/14/harkovskih-studentov-medikov-otlili-iz-bronzy-foto/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ МЕЛЬНИКОВА ТА ДАНИЛА ДІДИКА

19 червня 2018 року у Харкові по вул. Полтавський шлях, 177 відкрили меморіальну дошку на честь Василя Мельникова та Данила Дідика – на фасаді спеціалізованої школи № 11, в якій навчалися хлопці.

25-річний десантник Василь Мельников загинув у 2003 році під час тренувального стрибка, рятуючи курсанта, який не зміг самостійно розкрити парашут. За цей вчинок Василь став наймолодшим Героєм України.

15-річний Данило Дідик помер у лютому 2015-го, коли під час патріотичної ходи вибухнула міна. Хлопець посмертно нагороджений орденом «За мужність» третього ступеня.

Пам'ятний знак створив скульптор Сейфаддін Гурбанов. Композиція у вигляді двох крил, що символізують два життя, відлита з бронзи і закріплена на гранітній дошці.

За основу під час створення дошки взяли малюнок двох учениць, зроблений на одному зі шкільних заходів.

Гроші на пам'ятний знак зібрали завдяки благодійним внескам.

Джерело інформації:

В память о погибшем в теракте харьковском школьнике установят мемориальную табличку [Електрон. ресурс] // Харьков. Комментарии.- Режим доступа: <https://kharkov.comments.ua/news/2018/02/21/113027.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове открыли памятный знак Даниилу Дидику и Василию Мельникову [Електрон. ресурс] // «Медиа группа «Объектив».- Режим доступа: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/06/19/v-harkove-otkryli-pamyatnyj-znak-daniilu-didiku-i-vasiliyu-melnikovu/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове появились "крылья" в память о Дане Дидике и Василии Мельнике [Електрон. ресурс] // Главное.- Режим доступа: <https://glavnoe.ua/news/n345616-v-harkove-pojavilis-krylja-v-pamjat-o-dane-didike-i-vasilii-melnike>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В харьковской школе установили памятный знак погибшим ученикам [Електрон. ресурс] // Лента новостей Харькова.- Режим доступа: <http://lenta.kharkiv.ua/society/2018/06/19/215664.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Два герої з однієї школи: в Харкові відкрили меморіальні дошки на честь молодих захисників [Електрон. ресурс] // 5 канал.- Режим доступа: <https://www.5.ua/regiony/dva-heroi-z-odniiei-shkoly-v-kharkovi-vidkryly-memorialni-doshky-na-chest-molodykh-zakhysnykiv-172010.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Исполком: В Харькове установят две новые мемориальные доски [Електрон. ресурс] // Харьков. известия.- Режим доступа: <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/gorod/1267304.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Мемориальную доску Даниилу Дидику установят до 1 сентября [Електрон. ресурс] // «Медиа группа «Объектив».- Режим доступа: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/05/25/memorialnuyu-dosku-daniilu-didiku-ustanovyat-do-1-sentyabrya/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Память о Данииле Дидыке будет увековечена // Вечер. Харьков.- 2018.- 22 февр.

МЕМОРИАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ІЛЛІ АБРАМОВИЧА

21 червня 2018 року на адміністративній будівлі Міських очисних споруд №1 КП «Харківводоканал» по вулиці Біологічній, 1 було відкрито

меморіальну дошку головному інженеру проекту каналізації міста Харкова Іллі Олександровичу Абрамовичу.

Меморіальну дошку встановили на будівлі, де з 1991 року Ілля Абрамович працював директором інституту УкркомунНДІпрогрес, яка знаходилась за адресою вулиця Біологічна, 1 (Міські очисні споруди №1).

Довідка: Ілля Олександрович Абрамович – видатний український фахівець з водопостачання та водовідведення, головний інженер проекту каналізації глибокого закладення м. Харкова та каналізаційної насосної станції глибокого закладення (Міські очисні споруди водовідведення №1), заслужений діяч науки і техніки України, професор, академік

Інженерної академії України.

Народився в 1930 р в місті Харкові. Закінчив Харківський інженерно-будівельний інститут.

З 1963 року працював головним спеціалістом інституту «Укрводоканалпроект» (м. Київ). З 1978 року – головним інженером проектів, заступником директора з науки.

У 1986 році брав активну участь в ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

З 1991 року працював директором інституту УкркомунНДІпрогрес. Саме цей інститут проектував головну насосну станцію, Диканівські очисні споруди, каналізацію глибокого закладення м. Харкова.

Був головним інженером проектів каналізації Макіївки і Полтави.

Автор понад 200 наукових праць і чотирьох монографій про історію водовідведення м. Харкова.

Джерело інформації:

В Харькове открыли памятную доску [Електрон. ресурс] // "Status quo".- Режим доступу:

http://www.sq.com.ua/rus/news/novosti/21.06.2018/v_harkove_otkryli_pamyatnyu_u_dosku/, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

На КП «Харьковводоканал» открыли мемориальную доску Илье Абрамовичу [Електрон. ресурс] // КП «Харківводоканал».- Режим доступу: <http://vodokanal.kharkov.ua/news/5842>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

**ПАМ'ЯТНИК
НА МІСЦІ ПОХОВАННЯ
ВАЛЕНТИНА ОТАМАНОВСЬКОГО**

У червні 2018 року встановили надгробний пам'ятник на могилі члена Центральної Ради і учасника бою під Крутами Валентина Дмитровича Отамановського.

Валентин Отамановський похований на 2-му міському кладовищі в Харкові на вулиці Пушкінській, 102, квартал 10, ряд 17, поховання 9.

Упорядкував могилу Центр медичного краєзнавства ім. професора В. Отамановського Харківського національного медичного університету.

Довідка: Отамановський Валентин (пс. «Золотополец»), 27.01.1893, с.

Яблунівка, тепер Смоленського р-ну Черкаської обл. – 1 0.03.1964, м. Харків) – історик, засновник «Братства самостійників» (1914), депутат Української Центральної Ради, учасник бою під Крутами в складі першої Української військової школи ім. Б. Хмельницького (згадується в спогадах А. Гончаренко).

Закінчив 5-у Київську гімназію (1912 р.) із золотою медаллю і вступив на юридичний факультет Київського університету. Співробітник видавництва «Вернигора», співзасновник Пласту в Києві.

Переслідувався радянською владою.

З 1958 року в Харкові викладав латину в медичному інституті.

Джерело інформації:

В Харкові на могилі учасника боя под Крутами установили пам'ятник [Електрон. ресурс] // Харьковский курьер.- Режим доступу: <https://xk5.com.ua/news.php?id=28415>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

На могилі крутянина в Харкові встановили надгробок [Електрон. ресурс] // Історична правда.- Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/short/2018/07/3/152658/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У Харкові, на могилі вінничанина, видатного історика та громадського діяча Валентина Отамановського оновлено надгробок [Електрон. ресурс] // PressPoint.- Режим доступу: <http://vn.presspoint.in.ua/2018/07/03/63027>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

ПАМ'ЯТНИК ЛЮДМИЛІ ГУРЧЕНКО

19 липня 2018 року у сквері на вулиці Трінклера, 6 навпроти нового корпусу готелю «Харків» було відкрито пам'ятник знаменитій акторці театру та кіно, Почесній громадянці Харкова Людмилі Марківні Гурченко.

Автор композиції – харківський скульптор Катиб Мамедов.

У нижній частині пам'ятника – скульптури 15 персонажів шести фільмів за участю Людмили Гурченко. Можна побачити героїв кінострічок «Вокзал для двох», «Любов і голуби», «Карнавальна ніч», «Кохана жінка

механіка Гаврилова», «Рецепт її молодості». Над ними підноситься скульптура самої актриси. Висота монумента – понад 7,5 м.

Пам'ятник Людмилі Гурченко встановлений з ініціативи Харківського міського голови Геннадія Кернеса.

Довідка: Людмила Марківна Гурченко – радянська актриса і співачка, народна артистка СРСР. Народилася 12 листопада 1935 року в Харкові. У

1943 році пішла в українську школу № 6 (в даний час – Маріїнська гімназія). Школа знаходилася у дворі будинку, де вона тоді жила. Восени 1944 року Людмила Гурченко вступила до музичної школи імені Бетховена. У 1953 році, після її закінчення, поїхала в Москву, де вступила до ВДІКу і незабаром почала професійну акторську кар'єру.

Найбільш відомі її ролі були у фільмах «Карнавальна ніч», «Вокзал для двох» та «Польоти уві сні

і наяву».

Гурченко померла 30 березня 2011 року в Москві через серцеву недостатність.

У Харкові є провулок, який носить ім'я актриси. Крім того, на будинку, де Людмила Гурченко жила під час німецької окупації (пров. Гурченко, 7, колишній пров. Кравцова) харківські художники намалювали її портрет.

Джерело інформації:

Булат В. С возвращением, Люся! / В. Булат // Время.- 2018.- 21 июля.

Дань памяти великой харьковчанке // Харьков. изestia.- 2018.- 21 июля.

Лебедь М. Памятник Людмиле Гурченко установят эти летом / М. Лебедь // Вечер. Харьков.- 2018.- 3 июля.

Стрельник И. Бронзовая Гурченко украсила сквер в центре Харькова / И.

Стрельник // Вечер. Харьков.- 2018.- 21 июля.

У Харкові відкрили пам'ятник Людмилі Гурченко // Вісті Зміївщини.- 2018.- 20 лип.

У Харкові відкрили пам'ятник Людмилі Гурченко [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-vidkrili-pamyatnik-lyudmili-gurchenko-39283.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ СОБОЛЯ

4 вересня 2018 року в НТУ «ХПІ» відкрили меморіальну дошку Миколі Олександровичу Соболю, випускнику університету 1936 року, одному зі створювачів легендарного танка Т-34 та ініціаторів будівництва Харківського метрополітену. Пам'ятну дошку встановили на будівлі головного аудиторного корпусу ХПІ, в стінах якого навчався Микола Олександрович з 1931 по 1936 рр.

Довідка: Микола Олександрович Соболев народився 19 лютого 1910 року в селі Велика Рублівка (Полтавська обл.) в родині вчителя.

В 1929 році закінчив Богодухівську профшколу і почав трудову діяльність техніком на Харківському паровозобудівному заводі (зараз – ДП «Завод ім. Малишева»). Без відриву від виробництва закінчив з відзнакою в 1936 році Харківський механіко-машинобудівний інститут (зараз –

НТУ «ХПІ») за спеціальністю «Сільськогосподарське машинобудування» та здобув кваліфікацію «Інженер-механік».

М.О. Соболев сміливо впроваджував нові технології при освоєнні виробництва танкового дизеля В-2 і танка Т-34. У воєнний період працював заступником начальника відділу технічного контролю Уралвагонзаводу. Після визволення Харкова М.О. Соболев повернувся на завод у 1943 році і організував підготовку до ремонту танків Т-34.

У 1947 році його призначили начальником виробництва, а в 1949 році – головним інженером заводу. Тоді почалося серійне виробництво тепловозів ТЕ-1 і дизеля Д50. Потім був тепловоз ТЕ-3, освоєно виробництво гусеничних артилерійських тягачів, колієукладачів, пунктів управління протиракетної оборони, траншейних машин та ін.

З 1954 року він обіймав посаду директора заводу. При ньому освоєно виробництво нового танка Т-64, розпочато серійне виробництво тепловозів ТЕ-3 і розробку нового дизеля Д70.

З 1958 року Микола Олександрович – голова ради народного господарства Харківського економічного адміністративного району, з 1960

року – голова РНГ УРСР, з 1966 року – перший заступник голови ради міністрів УРСР.

М.О. Соболя не стало 22 квітня 1991 року, похований у Києві.

За заслуги перед державою він удостоєний двох орденів Леніна, 4-х орденів трудового червоного прапора, орденів червоної зірки і «Знак пошани». Цілком заслужено його вважають видатним організатором промисловості України.

Джерело інформації:

В Харькове увековечили память инициатора строительства метро (фото) [Електрон. ресурс] // "Status quo".- Режим доступу: http://www.sq.com.ua/rus/news/novosti/06.09.2018/v_harkove_uvekovechili_pamyat_initiatora_stroitelstva_metro_foto/, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове увековечили память инициатора строительства метро // Время.- 2018.- 11 сент.

У ХПІ встановили пам'ятну дошку видатному випускникові [Електрон. ресурс] // Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут».- Режим доступу: <https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/2018/09/05/sobol-khpi/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

ПАМ'ЯТНИК НА МІСЦІ ПОХОВАННЯ ВАДИМА МУЛЕРМАНА

31 серпня 2018 року на місці поховання праху відомого харків'янина і легендарного співака Вадима Мулермана на Харківському міському кладовищі №2 відкрили пам'ятник.

Скульптор – Михайло Ятченко. Пам'ятник має вигляд вінілової платівки з рядками пісень, мікрофоном, завісою та портретом співака. При створенні його було використано чорний та сірий граніт.

Довідка: Вадим Мулерман народився 18 серпня 1938 року в Харкові.

Навчався на вокальному відділенні Харківської консерваторії, пізніше – у Ленінграді. Дебютував на естраді в 1963 році в Харкові, потім працював з оркестрами Мурада Кажлаєва, Леоніда Утьосова, Анатолія Кролла, Юрія Саульського. Популярність до Вадима Мулермана прийшла в 1966 році: він став лауреатом

Всесоюзного конкурсу артистів естради з піснею «Культявий король», яку пізніше назвали «Король-переможець».

Саме Вадим Мулерман повинен був виконувати легендарну пісню до телефільму «Сімнадцять миттєвостей весни», але тоді вибухнув скандал навколо його «єврейського» репертуару. У 1971 році за рішенням голови Державного комітету Ради міністрів СРСР з телебачення і радіомовлення

Вадим Мулерман був відсторонений від ефіру, також йому заборонили концертну діяльність, і у 1991 році артист з особистих причин (через хворобу брата) виїхав до США. З 2004 року знову жив у Харкові і працював у створеному ним молодіжному Театрі пісні. У 2005 році був призначений радником голови Харківської обласної державної адміністрації з питань культури. Пізніше переніс інсульт і два інфаркти. У січні 2015 року Вадимові Мулерману успішно зробили в США операцію на серці. Помер вночі 2 травня 2018 року в госпіталі в Нью-Йорку, де проживав в останні роки. Причиною смерті стало онкологічне захворювання.

За заповітом, Вадим Мулерман просив поховати його прах на рідній землі, у Харкові, де поховані його батьки, брат, племінник.

Джерело інформації:

На могиле Вадима Мулермана в Харкові установили пам'ятник [Електрон. ресурс] // Главное.- Режим доступу: <https://glavnoe.ua/news/n352776-na-mogile-vadima-mulermana-v-harkove-ustanovili-pamjatnik>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Памяти великого харьковчанина // Харьков. известия.- 2018.- 1 сент.

У Харкові встановлять пам'ятник Вадиму Мулерману і проведуть вечір пам'яті [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-vstanovlyat-pamyatnik-vadimu-mulermanu-i-provedut-vechir-pamyati--39249.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У Харкові – новий пам'ятник [Електрон. ресурс] // Новини Харкова.- Режим доступу: <http://uanews.kharkiv.ua/society/2018/08/31/201625.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА ПАТРІОТАМ

21 листопада 2018 року у холі Харківської обласної державної адміністрації відкрили меморіальну дошку патріотам.

На ній написано: «Патріотам, що захистили у 2014 році місто та область від російських загарбників та сепаратистів».

Ініціаторами встановлення пам'ятної дошки виступили представники

харківського Євромайдану.

Джерело інформації:

В ХОГА відкрили меморіальну дошку патріотам [Електрон. ресурс] // Mediaport.- Режим доступу: <http://www.mediaport.ua/v-hoga-otkryli-memorialnyu-dosku-patriotam>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове відкрили пам'ятну дошку харьковчанам, которые защитили наш город от «русского мира» // [Електрон. ресурс] // «Медиа группа «Объектив».- Режим доступу: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/11/21/v-harkove-otkryli-pamyatnyu-dosku-harkovchanam-kotorye-zashhitili-nash-gorod-ot-russkogo-mira>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

День достоинства и свободы // Харьков. известия.- 2018.- 22 нояб.

СКУЛЬПТУРНА КОМПОЗИЦІЯ «ЖІНКА, ЩО ТОРГУЄ НАСІННЯМ»

У 2018 році в Харькові також з'явився новий арт-об'єкт – скульптура жінки, що торгує насінням. Встановили її 25 вересня 2018 року біля центрального входу на Центральний ринок.

Автор – народний художник України і Азербайджану Сейфаддин Гурбанов. Замовник – адміністрація Центрального ринку.

У широкополому капелюсі, фартуху і великим намистом на шії. Поряд безтурботний, сплячий кіт, два мішки з насінням і щур, що норить поласувати товаром. В одному із бронзових мішків з написом «На удачу» є отвір для монет. Продавчиню вже прозвали «бабою Манею».

Пам'ятник виготовлено із бронзи, постамент – із граніту. Висота скульптури трохи більше метра і важить вона майже тонну. Прототипом стала реальна харків'янка Людмила, яка торгує на ринку.

Джерело інформації:

В Харькове появилась скульптура бабушки, торгующей семечками [Електрон. ресурс] // Городской Дозор.- Режим доступу: <http://dozor.kharkov.ua/photo/culture/1201039.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове відкрили еще одну достопримечательность (фото) [Електрон. ресурс] // Новости Харькова.- Режим доступу: <https://kh-news.net/mestnoe/item/14088-v-kharkove-otkryli-eshche-odnu-dostoprimechatelnost-foto.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове появился памятник продавщице семечек (фото) [Електрон. ресурс] // «Медиа группа «Объектив».- Режим доступу: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/09/25/v-harkove-poyavilsya-pamyatnik-prodavshhitse-semechek-foto/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ, ВСТАНОВЛЕНІ ВОЇНАМ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТАМ У ХАРКОВІ

У Харкові триває робота з вшанування пам'яті учасників бойових дій, які загинули в Афганістані.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ДМИТРА МІТРОХІНА

24 квітня 2018 року у Харківській спеціалізованій школі №132 по вул. Новгородській, 1 (Шевченківський р-н) відкрили меморіальну дошку випускнику школи, який загинув в Афганістані, Дмитру Мітрохину.

Дмитро Мітрохін був покликаний в військо 11 травня 1982 року.

Пройшов «учебку» в Гайжюнай, після якої поповнив склад обмеженого контингенту 40-ї Армії. В Афганістані проходив службу в складі 350 гвардійського

парашутно-десантного полку, виконував обов'язки навідника-оператора бойової машини. У складі підрозділу неодноразово брав участь в різних бойових операціях. На одній з них в лютому 1983 року він серйозно захворів, був евакуйований в госпіталь, де помер 21 лютого 1983 року.

Дмитро Мітрохін був нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

Джерело інформації:

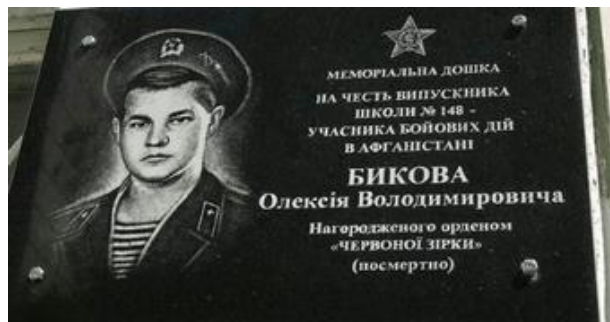
У Харкові відкрили пам'ятну дошку воїну-афганцю [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/-38555.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Торжественное открытие мемориальной доски Дмитрию Митрохину [Електрон. ресурс] // Общественная организация «Харьковский городской Союз ветеранов Афганистана (воинов-интернационалистов)».- Режим доступу: <http://afganec.kharkov.ua/index.php/public/1742-2018-05-02-13-41-21>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСІЯ БИКОВА

3 травня 2018 року в Харківській загальноосвітній школі №148 (Шевченківський р-н) було відкрито меморіальну дошку випускнику школи, який загинув в Афганістані, Олексію Володимировичу Бикову.

Олексій Володимирович Биков загинув 21 березня 1988 року під час обстрілу госпіталю, в якому перебував на лікуванні. Почувши розриви реактивних снарядів, Олексій кинувся допомагати виносити тяжко поранених в безпечне місце, при цьому був смертельно поранений. Похований в Харкові на 9-му міському кладовищі.

Олексій Биков нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

Джерело інформації:

У Харкові відкрили меморіальну дошку воїну-афганцю [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-vidkrili-memorialnu-doshku-voinu-afgantsyu-38634.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ Г. МАШКОВА, В. МЕСЬЯНІНОВА, В. РАДЧЕНКА, І. ХЛЄБНІКОВА

15 травня 2018 року у Харківській загальноосвітній школі №2 (Немишлянський р-н) відкрили меморіальну дошку колишнім випускникам, які загинули в Афганістані.

Дошку встановили на честь Геннадія Євгеновича Машкова, Валерія Анатолійовича Месьянінова, Валерія Семеновича Радченка та Ігоря Миколайовича Хлебнікова.

Джерело інформації:

В пам'ять о героях // Харьков. известия.- 2018.- 17 мая.

На честь воїнів-афганців встановили меморіальну дошку в Харківській школі №2 [Електрон.

ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/nachest-voiniv-afgantsiv-vstanovili-memorialnu-doshku-v-kharkivskiy-shkoli-2-38744.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

**МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА,
ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ІГОРЯ РЕЗНИЧЕНКА**

8 червня 2018 року на фасаді будівлі Харківської спеціалізованої школи №29 (вул. Балакірєва, 16-а) відкрили меморіальну дошку воїну-інтернаціоналісту Ігорю Резниченку.

Меморіальна дошка відкрита випускнику школи 1979 року народження, який загинув в Афганістані.

Резниченко Ігор Миколайович народився 1 червня 1962 року в місті Харкові. Служив старшим стрільцем десантно-штурмової групи 48-го Пяндзького прикордонного загону Середньоазіатського прикордонного округу. У

Республіці Афганістан брав участь у бойових операціях, пошуках, засідках. У серпні 1981 року в ході бойової операції десантно-штурмова група потрапила під сильний вогонь противника. Зайнявши вигідну позицію, рядовий Резниченко вів вогонь у фланг душманів, що наседали, це сприяло успішній висадці основних сил

десанту. У бою отримав тяжке поранення і помер у військовому госпіталі міста Душанбе 2 жовтня 1981 року. Похований на кладовищі №13 у Харкові. Нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

Джерело інформації:

В Харькове установили меморіальную доску воину-интернационалисту (Фото) [Електрон. ресурс] // Городской Дозор.- Режим доступу: <http://dozor.kharkov.ua/news/social/1197715.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

У Харкові встановили меморіальну дошку воїну-інтернаціоналісту [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-vstanovili-memorialnu-doshku-voynu-internatsionalistu-38970.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

**МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА,
ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ СЕРГІЯ ГАЛЬЦЕВА**

19 жовтня 2018 року на фасаді Харківської загальноосвітньої школи

№129 по вул. Клочківській, 224 встановили меморіальну дошку учаснику бойових дій в Афганістані Сергію Гальцеву.

Сергій Гальцев закінчив цей навчальний заклад у 1976 році.

Джерело інформації:

В харьковской школе №129 установили меморіальную доску воину-афганцу [Електрон. ресурс] //

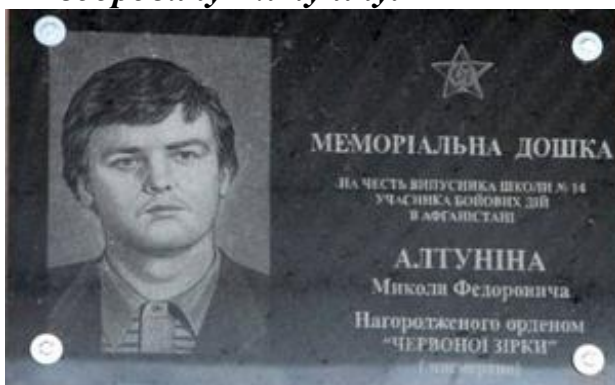
NewsRoom Kharkiv.- Режим доступу: <https://newsroom.kh.ua/news/v-harkovskoy-shkole-no129-ustanovili-memorialnuyu-dosku-voinu-afgancu>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

<https://kharkov.comments.ua/news/u-harkovi-vstanovili-1/>

<https://kh.depo.ua/ukr/kh/u-harkovi-uvichnili-pam-yat-zagiblogo-afgancya-20181020856188>

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ АЛТУНІНА

29 листопада 2018 року у Харківській гімназії № 14 (Немишлянський р-н) встановили меморіальну дошку воїну-інтернаціоналісту Миколі Федоровичу Алтуніну.

Саме у цьому навчальному закладі свого часу навчався М. Алтунін.

Джерело інформації:

В Харькове установили меморіальную дошку воїну-інтернаціоналісту [Електрон. ресурс] // NewsRoom Kharkiv.- Режим доступу:

<https://newsroom.kh.ua/news/v-harkove-ustanovili-memorialnuyu-dosku-voinu-internationalistu>

[internacionalistu](https://newsroom.kh.ua/news/v-harkove-ustanovili-memorialnuyu-dosku-voinu-internationalistu), вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Памяти героя // Харьков. известия.- 2018.- 4 дек.

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ЄВГЕНА ДОВНАРЯ

5 грудня 2018 року в Харківській загальноосвітній школі №145 у Немишлянському районі відкрили меморіальну дошку воїну-інтернаціоналісту Євгену Довнарю.

Євген Чеславович Довнар народився у Харкові, закінчив школу №145. Навчався в Харківському інституті інженерів комунального будівництва. У Республіці Афганістан виконував інтернаціональний обов'язок з 1983 року.

Брав участь в 18 бойових операціях. У серпні 1984 року в районі населеного пункту Астан провінції Парван мотострілецька рота, в якій він служив, була обстріляна противником. Відображаючи напад, при зміні вогневої позиції був важко поранений осколками міни і помер на полі бою.

Нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно). Похований на міському кладовищі в Харкові.

Джерело інформації:

В Харькове установили меморіальную дошку погібшему в Афганістане воїну [Електрон. ресурс] // NewsRoom Kharkiv.- Режим доступу:

<https://newsroom.kh.ua/news/v-harkove-ustanovili-memorialnuyu-dosku-pogibshemu-v-afganistane-voinu>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

У Харкові відкрили меморіальну дошку воїну-афганцю [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/ukharkovi-vidkrili-memorialnu-doshku-voinu-afgantsyu-40529.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

<https://mykharkov.info/news/v-harkove-otkryli-memorialnuyu-dosku-voinu-afgantsu-36303.html>

<http://dozor.kharkov.ua/news/social/1203726.html>

https://xk5.com.ua/news.php?id=45053%26utm_source=ukr.net%26utm_medium=link%26utm_campaign=news%26utm_term=kharkov

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА КАМЕНЄВА

12 грудня 2018 року на фасаді Харківської гімназії №39 (Новобаварський р-н) відкрили меморіальну дошку воїну-інтернаціоналісту Володимирі Каменєву.

Каменєв Володимир Семенович народився і виріс у Харкові. Після закінчення школи №39 працював слюсарем на «Харківському заводі тракторних і самохідних шасі». В Афганістані служив в 317-му гвардійському парашутно-десантному полку 103-ї повітряно-десантної дивізії. Володимир Каменєв взяв участь в 30 бойових операціях, нагороджений медаллю «За відвагу» і посмертно – орденом Червоної Зірки. Загинув 2 квітня

1984 року під час виконання бойового завдання.

Джерело інформації:

В Харькове увековечили пам'ять погибшего воина-афганца: фото-факт [Електрон. ресурс] // Вечерний Харьков.- Режим доступу: <https://vecherniy.kharkov.ua/news/152265/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

В Харькове увековечили память погибшего в Афганистане [Електрон. ресурс] // NewsRoom Kharkiv.- Режим доступу: <https://newsroom.kh.ua/news/v-harkove-uvekovechili-pamyat-pogibshego-v-afganistane>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

<https://www.objectiv.tv/objectively/2018/12/12/v-harkove-ustanovili-memorialnuyu-dosku-voinu-afgantsu/>

https://xk5.com.ua/news.php?id=45725%26utm_source=ukr.net%26utm_medium=link%26utm_campaign=news%26utm_term=kharkov